

RAPORT INTERMEDIAR
24 martie – 15 aprilie 2025

17 aprilie 2025

I. REZUMAT

- Alegerile prezidențiale repetate, din 4 mai, vin în urma anulării de către Curtea Constituțională a votului din noiembrie 2024 pe baza constatărilor privind manipularea coordonată a rețelelor de socializare și finanțarea nedeclarată în sprijinul unui candidat. Mulți interlocutori ai *Misiunii de observare limitată* a ODIHR (LEOM ODIHR) au remarcat informații limitate, disponibile public, cu privire la natura și impactul neregulilor detectate, precum și temeiul legal limitat al anulării, și au considerat că acest lucru a afectat încrederea publicului în unele instituții ale statului.
- Cadrul legal electoral rămâne în mare parte neschimbat de la ultimele alegeri prezidențiale, cu excepția amendamentelor introduse printr-o Ordonanță de Urgență a Guvernului cu mai puțin de patru luni înainte de ziua alegerilor. Această ordonanță, adoptată fără consultare publică, a introdus modificări privind publicitatea politică, componența organismelor electorale și orele de votare în străinătate. Mai mulți interlocutori LEOM ODIHR au considerat că utilizarea frecventă a ordonanțelor pentru modificarea legii electorale subminează securitatea juridică. Majoritatea recomandărilor ODIHR anterioare rămân neabordate, inclusiv cele privind consolidarea legislației electorale, asigurarea transparenței în administrarea alegerilor, stabilirea unor proceduri clare pentru verificarea semnăturilor de susținere și asigurarea accesului observatorilor la toate etapele procesului electoral.
- Alegerile sunt administrate de Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) și de o structură pe trei niveluri de birouri electorale stabilite pentru fiecare alegere, conduse de Biroul Electoral Central (BEC). Administrația electorală a respectat până în prezent termenele legale. Ședințele birourilor electorale nu sunt publice, iar componența birourilor electorale nu include reprezentanți ai candidaților independenți, în timp ce candidații care sunt nominalizați de un partid care nu este în parlament au reprezentare limitată. Eforturile de educare a alegătorilor s-au desfășurat până acum în principal online. AEP a luat mai multe măsuri pentru a facilita participarea persoanelor cu dizabilități.
- Aproximativ 19 milioane de alegători sunt eligibili să voteze, inclusiv un milion de persoane care își au reședința în străinătate. Toți cetățenii care au minim 18 ani sunt eligibili să voteze, cu excepția celor privați de dreptul de a vota printr-o hotărâre judecătorească, din cauza condamnărilor penale sau a incapacității legale. AEP ține un registru electoral, care se bazează pe date de la Direcția de Evidență a Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date și pe alte date oficiale. Solicitățile de corectare a datelor alegătorilor pot fi depuse cu până la două săptămâni înainte de ziua alegerilor. Alegătorii din străinătate pot vota fie prin corespondență, fie în persoană. În toate secțiile de votare va fi folosit un sistem electronic pentru a verifica eligibilitatea alegătorilor și pentru a împiedica votul multiplu.
- Sunt eligibili să candideze cetățenii care au împlinit 35 de ani, care au drept de vot și care își au reședința permanentă în România. BEC a înregistrat inițial 12 candidați din 25 de cereri. Treisprezece candidați nu au îndeplinit cerințele de înregistrare, inclusiv cei doi care au fost respinși pe baza unei hotărâri a Curții Constituționale din 2024 care le cerea candidaților să îndeplinească condițiile reflectate în jurământul prezidențial. Un candidat înregistrat s-a retras ulterior. BEC nu are competența de a verifica autenticitatea semnăturilor de susținere și își limitează examinarea semnăturilor la evaluarea conformității cu cerințele formale.

- În urma alegerilor parlamentare din 2024, femeile dețin 22,4% din mandate în Camera Deputaților și 20,3% în Senat; doar 11% dintre miniștri sunt femei. Doi dintre cei 11 candidați la președinție înregistrați sunt femei. În ciuda garanțiilor constituționale ale egalității între bărbați și femei, stereotipurile înrădăcinate, domeniul de aplicare limitat precum și punerea în aplicare limitată a dispozițiilor legale relevante continuă să împiedice participarea femeilor la politică, mulți interlocutori LEOM ODIHR remarcând necesitatea îmbunătățirii reprezentării femeilor în funcțiile decizionale.
- Legea garantează accesul egal al competitorilor la mass-media, locurile pentru campanie și spațiile pentru afișe. Campania a fost discretă până în prezent, majoritatea candidaților interacționând cu electoratul online, folosind într-o măsură mult mai mică afișe, pliante și mitinguri mai mari. Reglementările recent adoptate au extins definiția publicității politice pentru a include diverse forme de conținut online și promovarea indirectă a competitorilor și au introdus cerințe suplimentare de etichetare, pe care unii reprezentanți ai candidaților le consideră excesiv de împovărătoare și ineficiente în a răspunde anumitor încălcări online, inclusiv în a răspunde manipulării coordonate a rețelelor de socializare.
- BEC a înființat o echipă interinstituțională pentru a examina reclamațiile legate de încălcările din campania online, pentru a coordona răspunsurile, și inclusiv pentru a instrui Platformele Online Foarte Mari (VLOP-uri), prin intermediul AEP, să elimine conținutul ilegal. Plângerile, care pot fi depuse online, inclusiv în mod anonim, sunt revizuite în mod continuu și se întocmesc dosare; cu toate acestea, Echipa Lucrări Campanie Online nu monitorizează în mod proactiv platformele online. Până la 14 aprilie, BEC a publicat detalii cu privire la 248 plângeri, care au dus la 178 de ordine de eliminare privind 629 de posturi, în principal pentru lipsa etichetării. Sesiunile BEC nu sunt publice, dar deciziile sunt postate online. Unii interlocutori LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la capacitatea limitată a BEC de a detecta influențe străine și au observat o lipsă de transparență și proporționalitate în eliminarea conținutului.
- Campaniile pot fi finanțate de partidele politice, inclusiv din fonduri publice, precum și din resursele proprii ale candidaților, împrumuturi și donații individuale. Reglementările privind finanțarea campaniei, care se aplică și activităților online, sunt limitate la perioada oficială de campanie de 30 de zile. Cu toate acestea, mai mulți candidați au suportat cheltuieli de publicitate înainte de această perioadă, inclusiv pe rețelele de socializare. Competitorii trebuie să raporteze contribuțiile și cheltuielile către AEP și să depună rapoartele finale complete în termen de 30 de zile după ziua alegerilor. AEP nu are mandat să verifice veridicitatea cifrelor raportate dincolo de documentația justificativă furnizată, lucru care, potrivit mai multor interlocutori LEOM ODIHR, ar putea permite o activitate financiară dezvăluită incorect.
- Peisajul mediatic este divers; cu toate acestea, există o lipsă de transparență în ceea ce privește finanțarea mass-media de către entitățile politice și persoanele fizice, pe care unii interlocutori LEOM ODIHR au apreciat-o ca subminând independența editorială și facilitând clientelismul și autocenzura. Radiodifuzorii trebuie să asigure o reflectare echitabilă, echilibrată și imparțială a campaniei și să ofere acces egal și gratuit la timpul de antenă pentru toți candidații la președinție. Consiliul Național al Audiovizualului, în calitate de autoritate de reglementare competentă, este mandatat să examineze reclamațiile și să acționeze din oficiu în cazurile de încălcare a cerințelor de reflectare a campaniei. În perioada campaniei, nu a primit plângeri și a emis o sancțiune legată de un sondaj de opinie publică.
- Constituția garantează drepturile minorităților naționale, inclusiv reprezentarea politică și utilizarea limbilor minoritare în educație și în comunicarea cu autoritățile locale. La aceste alegeri nu s-au prezentat candidați aparținând minorităților naționale și, potrivit AEP, materialele electorale nu vor fi puse la dispoziție în limbile minorităților. Romii continuă să fie subreprezențați în viața publică și politică și se confruntă adesea cu acces limitat la serviciile publice și la documentele de identitate, unii interlocutori LEOM ODIHR considerând că aceasta ar putea împiedica capacitatea lor de a vota.

- Plângerile și contestațiile sunt soluționate atât de birourile electorale, cât și de autoritățile judiciare, cu reguli distincte care reglementează depunerea lor în funcție de natura problemei. Până în prezent, BEC a primit 12 plângeri privind componența birourilor electorale, toate respinse, în timp ce organismele de rang inferior au publicat decizii de soluționare a plângerilor și contestațiilor, în principal legate de numirea membrilor secțiilor de votare. Majoritatea interlocutorilor LEOM ODIHR și-au exprimat încrederea în eficiența sistemului de soluționare a litigiilor și în imparțialitatea organismelor de soluționare, cu unele excepții legate de soluționarea presupuselor încălcări online.
- Cadrul legal permite observarea procedurilor din ziua alegerilor de către cetățeni și observatorii internaționali, dar nu reglementează accesul la alte etape ale procesului electoral. Mediul observatorilor naționali este activ, deși este afectat de constrângerile operaționale și financiare raportate. Mai multe organizații ale societății civile monitorizează activ procesul electoral și au publicat rapoarte.

II. INTRODUCERE

În urma unei invitații din partea autorităților din România de a observa alegerile prezidențiale și conform mandatului său, Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) al OSCE a trimis o *Misiune de observare limitată a alegerilor* (LEOM) pe 23 martie.¹ Misiunea, condusă de Eoghan Murphy, este alcătuită dintr-o echipă principală formată din 13 membri aflată în București și 22 de observatori pe termen lung, care detașați în țară începând cu 2 aprilie. Membrii misiunii sunt aleși din 18 state participante OSCE, iar 40 la sută din membrii misiunii sunt femei.

III. CONTEXTUL GENERAL ȘI CEL POLITIC

Alegerile prezidențiale și parlamentare din România din 2024, organizate la finalul mandatului președintelui Klaus Iohannis, s-au desfășurat pe fundalul unei nemulțumiri crescânde față de partidele politice principale. Primul tur al alegerilor prezidențiale a avut loc pe 24 noiembrie 2024. În urma votului, Biroul Electoral Central (BEC) a anunțat că, în turul doi, s-au calificat candidatul independent Călin Georgescu și Elena Lasconi, reprezentând Uniunea Salvați România (USR), cu un procent de 23 și, respectiv, 19 la sută din voturi.² Alegerile parlamentare au avut loc o săptămână mai târziu, pe 1 decembrie. Ulterior, Partidul Social Democrat (PSD), Partidul Național Liberal (PNL) și Uniunea Democrată Maghiară (RMDSZ/UDMR) au format un guvern de coaliție, cu sprijinul partidelor minorităților naționale.

Atât înainte, cât și la scurt timp după primul tur al alegerilor prezidențiale, actori ai societății civile, jurnaliști și reprezentanți ai partidelor politice și-au exprimat îngrijorarea cu privire la integritatea campaniei.³ Pe 2 decembrie, Curtea Constituțională a României (CCR) a validat rezultatele alegerilor, invocând lipsa dovezilor unor nereguli majore care să afecteze rezultatul general.⁴ Cu toate acestea, pe 4 decembrie, au fost publicate rapoarte cu informații desecretizate care descriu manipularea coordonată a rețelelor de socializare, prin conturi automate, și încălcări financiare privind campania domnului Georgescu. Două zile mai târziu, acționând din oficiu pe baza acestor rapoarte, CCR a anulat alegerile

¹ A se vedea rapoartele de observare a alegerilor anterioare ale ODIHR cu privire la [Romania](#).

² Alți candidați prezidențiali notabili au fost Primul Ministru la acea vreme, Marcel Ciolacu, de la PSD (19,15 la sută), George Simion de la Alianța pentru Unirea Românilor (AUR; 13,86 la sută), Nicolae Ciucă de la PNL (8,79 la sută), candidatul independent Mircea Geoană (6,32 la sută), Hunor Kelemen de la RMDSZ/UDMR (4,50 la sută). Curtea Constituțională a respins candidatura Diane Șoșoacă de la S.O.S. România.

³ Acuzațiile au inclus finanțarea nedezevăluită a campaniei, implicarea ilegală a unor terți și interferența online din străinătate vizând manipularea alegătorilor.

⁴ Aceasta a urmat renumărării tuturor voturilor exprimate, ca răspuns la o plângere oficială.

prezidențiale și a dispus repetarea procesului electoral.⁵ Această decizie a fost luată pe fondul pregătirilor pentru al doilea tur și după ce votarea în afara țării începuse deja.⁶ Mulți dintre interlocutorii LEOM ODIHR, deși au recunoscut necesitatea de a răspunde îngrijorărilor publice legate de integritatea alegerilor, au remarcat că decizia CCR nu are suficiente informații cu privire la natura și impactul neregulilor depistate, precum și cu privire la temeiul juridic al anulării, fapt care, în opinia lor, a afectat încrederea publicului în unele instituții ale statului.

Anularea a stârnit o serie de reacții, inclusiv critici din spectrul politic.⁷ În ianuarie 2025, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) a emis un aviz urgent privind anularea rezultatelor alegerilor de către curțile constituționale, subliniind necesitatea unei reglementări legale clare.⁸ Pe 8 ianuarie, guvernul a programat repetarea alegerilor prezidențiale în data de 4 Mai.⁹ Pe 10 februarie, președintele Iohannis a demisionat, și președintele Senatului, Ilie Bolojan, a preluat rolul de președinte al țării, conform Constituției. Pe 26 februarie, Parchetul General a deschis o anchetă cu privire la campania domnului Georgescu, fiind suspectate mai multe infracțiuni, inclusiv încălcări ale prevederilor privind finanțarea campaniei, incitare la acțiuni împotriva ordinii constituționale, diseminarea unor informații false și implicare în înființarea unei organizații cu caracter fascist, rasist, xenofob și antisemit.

În urma alegerilor parlamentare din 2024, femeile dețin 22,4 la sută din locurile din Camera Deputaților și 20,3 la sută în Senat; doar 2 din 18 miniștri (11 la sută) sunt femei. În ciuda prevederilor constituționale privind drepturi egale pentru bărbați și femei, stereotipurile pe criterii de sex înrădăcinate, domeniul de aplicare limitat și punerea în aplicare limitată a prevederilor legale care vizează promovarea egalității între femei și bărbați, continuă să împiedice participarea femeilor în politică. Mulți interlocutori LEOM ODIHR au remarcat că autoritățile și partidele politice au nevoie de măsuri suplimentare pentru a promova femeile în posturi de conducere și pentru a asigura o mai mare reprezentare a femeilor în funcții decizionale.

IV. CADRUL LEGAL ȘI SISTEMUL ELECTORAL

Alegerile prezidențiale sunt reglementate în primul rând de *Constituția* din 1991 (modificată), *Legea pentru alegerea Președintelui României* (LAP) din 2004, *Legea privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților* din 2015 (Legea privind alegerile parlamentare), *Legea privind votul prin corespondență* din 2015 și *Legea privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale* din 2006 (Legea finanțării politice).¹⁰ În plus, reglementările de la nivelul Uniunii Europene

⁵ În urma anulării, Comisia Europeană a [deschis o investigație](#) împotriva TikTok cu privire la acuzații de manipulare a informațiilor și interferențe străine și conținut politic plătit nedețvăluit. TikTok [a raportat](#) că cooperează cu ancheta și a eliminat un total de 27.217 de conturi neautentice care formează o rețea care „a încercat să promoveze partidul politic AUR și, într-o măsură mai mică, pe candidatul independent Călin Georgescu”.

⁶ La 6 martie 2025, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) [a respins](#) ca inadmisibilă cererea depusă de domnul Georgescu de schimbare a deciziei de anulare a procesului alegerilor prezidențiale.

⁷ Înainte de anulare, s-au adunat manifestanți în toată țara, de mai multe ori, pentru a se opune extremismului. De asemenea, în București și în alte orașe s-au organizat numeroase mitinguri împotriva deciziei de anulare, organizate în principal de grupuri de extremă dreapta și susținători ai domnului Georgescu.

⁸ [Raportul Urgent](#) „preluat din recenta speță românească”, conchide că anulările din oficiu ale alegerilor de către o instanță constituțională trebuie să fie reglementate clar prin lege, utilizate numai în împrejurări excepționale, bazate pe probe concrete, și trebuie să asigure garanții procedurale, inclusiv dreptul la audiere, la prezentarea probelor și la recurs.

⁹ În paralel, vor avea loc alegeri locale parțiale pentru președintele Consiliului Județean Bihor și 17 funcții de primar.

¹⁰ Alte legi relevante includ Legea din 2002 privind radiodifuziunea și televiziunea (Legea audiovizualului), Legea din 1992 privind Curtea Constituțională, precum și prevederile relevante ale Codului penal. Cadrul legal include și reglementări ale organismelor de management electoral.

(UE), cum ar fi *Actul legislativ privind serviciile digitale* din 2022 (DSA) și *Regulamentul general privind protecția datelor* din 2016 (GDPR) sunt aplicabile în mod direct.¹¹

Ordonanțele de urgență ale guvernului (OUG-uri), un mecanism constituțional creat pentru situații excepționale, au fost utilizate frecvent pentru a modifica legislația, inclusiv cu privire la chestiuni electorale.¹² Pe 16 ianuarie, guvernul a emis OUG Nr. 1/2025, introducând modificări ale reglementărilor privind publicitatea politică, componența organismelor electorale și orele de votare în străinătate, aplicabile doar acestui proces electoral. Nu a existat o consultare a părților interesate publice sau relevante, anterior emiterii OUG, un aspect criticat de mulți dintre interlocutorii LEOM ODIHR.¹³

Cadrul legal electoral este completat și de hotărârile CCR. Unii dintre interlocutorii LEOM ODIHR, inclusiv reprezentanți ai autorităților, au declarat că CCR a modificat efectiv Constituția și legislația de mai multe ori prin hotărârile sale, inclusiv în materie electorală. Potrivit acestor interlocutori, deciziile recente ale CCR legate de cerințele de înregistrare a candidaților și anularea din oficiu a alegerilor au contribuit la o incertitudine juridică.

Cadrul legal pentru alegerile prezidențiale a rămas neschimbat de la ultimele alegeri, cu excepția modificărilor introduse prin OUG nr. 1/2025. Majoritatea recomandărilor ODIHR anterioare rămân neabordate, inclusiv cele privind consolidarea legislației electorale, asigurarea transparenței în administrarea alegerilor, stabilirea unor proceduri clare pentru verificarea semnăturilor susținătorilor și asigurarea accesului observatorilor la toate etapele procesului electoral. Mai mulți interlocutori LEOM ODIHR consideră, de asemenea, cadrul legal parțial învechit, observând în special lipsa unor detalii suficiente pentru a răspunde provocărilor emergente, cum ar fi utilizarea tehnologiei digitale în procesele și campaniile electorale.

Președintele este ales direct pentru un mandat de cinci ani de majoritatea absolută a alegătorilor înscrși. Dacă niciun candidat nu primește o astfel de majoritate în primul tur, două săptămâni mai târziu are loc un al doilea tur între cei doi candidați cu cel mai mare număr de voturi. Este ales candidatul care obține cele mai multe voturi exprimate în al doilea tur.¹⁴

V. ADMINISTRAȚIA ELECTORALĂ

Alegerile prezidențiale sunt administrate de Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) și de o structură pe trei niveluri de birouri electorale înființate pentru fiecare scrutin, conduse de Biroul Electoral Central (BEC).¹⁵ Președintele AEP este ales de parlament, în timp ce Primul Ministru și Președintele

¹¹ Regulamentul (UE) 2024/900 privind transparența și țintirea publicității politice, nu este încă în vigoare la nivelul UE; cu toate acestea, unele dintre definițiile sale sunt considerate ca producând efecte în România conform OUG nr. 1/2025. România a ratificat, de asemenea, instrumente cheie internaționale și regionale privind drepturile omului legate de desfășurarea alegerilor democratice.

¹² Comisia de la Veneția și-a exprimat îngrijorarea că o astfel de utilizare a OUG-urilor poate submina certitudinea juridică, calitatea legislației și principiile democratice. A se vedea paragraful 46 al Opiniei din 2025: [Opinion on the emergency ordinance regarding the merger of the 2024 elections for the European Parliament and for the local authorities](#).

¹³ OUG-urile intră în vigoare imediat după transmiterea către Parlament și rămân în vigoare dacă nu sunt respinse. Ambele camere trebuie să aprobe un OUG pentru ca aceasta să devină lege permanentă, dar nu există un termen limită pentru aprobarea de către a doua cameră. OUG nr. 1/2025 a fost adoptată tacit de Senat și se află în prezent în curs de aprobare la Camera Deputaților.

¹⁴ Responsabilitățile cheie ale președintelui țării includ nominalizarea unui candidat pentru prim-ministru și numirea guvernului, pe baza unui vot parlamentar. Președintele este, de asemenea, comandantul șef al forțelor armate și prezidează Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

¹⁵ Printre alte responsabilități, AEP menține o listă de oficiali electorali, instruește membrii secțiilor de votare și supraveghează finanțarea campaniei, în timp ce BEC gestionează înregistrarea candidaților, soluționează majoritatea reclamațiilor și cumulează și determină rezultatele alegerilor. BEJ-urile implementează procesul la nivel județean.

României numesc fiecare câte un vice-președinte pentru un mandat de 8 ani.¹⁶ BEC poate avea până la 18 membri: 5 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție selectați prin tragere la sorți, președintele și vicepreședinții AEP și până la zece reprezentanți ai partidelor politice.¹⁷ Conform OUG nr. 1/2025, partidele parlamentare pot nominaliza membri ai birourilor electorale la toate nivelurile, indiferent dacă au nominalizat candidați sau nu; partidele neparlamentare au o reprezentare limitată, iar candidații independenți nu sunt reprezentanți. Conducerea AEP nu include nicio femeie, în timp ce 6 din cei 18 membri BEC (33 la sută) sunt femei.

Administrația electorală de rang mediu cuprinde 48 de Birouri Electorale Județene (BEJ), inclusiv unul pentru votul în afara țării și prin corespondență. Fiecare BEJ are până la 11 membri: 3 judecători de la instanțele locale, 1 reprezentant AEP și până la 7 persoane nominalizate de partide parlamentare. Femeile reprezintă 35% din membrii BEJ. Procedurile în ziua alegerilor vor fi administrate de 18.979 de Birouri Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV), inclusiv 965 în străinătate, în 95 de țări. Fiecare BESV poate include până la 9 membri: un președinte și un adjunct, selectați prin tragere la sorți dintr-o listă, pe 4 aprilie, și până la 7 persoane nominalizate de partide politice, care urmează să fie numiți până la 22 aprilie. Unii dintre interlocutorii LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la lipsa de reprezentare în BEJ-uri și BESV-uri a candidaților la președinție care nu sunt susținuți de partide parlamentare.¹⁸

Până în prezent, administrația electorală a respectat termenele legale. De la anunțarea alegerilor, BEC și AEP au adoptat diverse reglementări, inclusiv cu privire la calendarul și bugetul alegerilor, regulamentul de campanie și înregistrarea candidaților. Birourile electorale de la toate nivelurile țin ședințe regulate; totuși, acestea sunt închise publicului, în ciuda recomandărilor făcute de ODIHR anterior. În plus, nu există instrucțiuni legale sau de reglementare cuprinzătoare legat de tipul de informații care ar trebui publicate cu privire la activitățile administrației electorale sau la modul în care acestea ar trebui făcute publice, ceea ce a condus la consecvențe în unele cazuri.

AEP organizează o formare în cascadă pentru toate nivelurile administrației electorale, cu excepția membrilor numiți de partidele politice; LEOM ODIHR a observat o parte din aceste cursuri desfășurate până acum.¹⁹ Până în prezent, AEP a desfășurat activități de educare a alegătorilor în primul rând prin spoturi video online. Legea și reglementările AEP impun ca secțiile de votare să fie accesibile alegătorilor cu dizabilități fizice, care pot vota, de asemenea, la secțiile de votare desemnate fără bariere sau folosind o urnă mobilă. AEP a informat LEOM ODIHR că a consultat organizațiile care reprezintă persoanele cu dizabilități cu privire la măsurile de creștere a accesibilității. Aceasta planuiește să pună în aplicare un proiect pilot pentru introducerea unor materiale informative, în diverse formate, pentru alegătorii cu dizabilități.

VI. DREPTURILE ȘI ÎNREGISTRAREA ALEGĂTORILOR

Cetățenii care au minim 18 ani în ziua alegerilor sunt eligibili să voteze. Dreptul de vot poate fi revocat printr-o hotărâre judecătorească pe motiv de condamnare pentru anumite infracțiuni sau incapacitate legală, în contradicție cu recomandările anterioare ale ODIHR.²⁰ Înregistrarea alegătorilor este pasivă

¹⁶ Pe 28 februarie, parlamentul l-a demis pe președintele AEP, decizie bazată pe constatările că acesta avea o indemnizație excesivă, a autorizat mutarea costisitoare a sediului instituției și a făcut declarații publice considerate incompatibile cu rolul său. Vicepreședintele și-a asumat funcția de președinte interimar.

¹⁷ Președintele BEC și adjunctul său sunt aleși de judecătorii desemnați, din rândul lor, prin vot secret.

¹⁸ La nivelul BEJ, partidele care l-au nominalizat pe domnul Antonescu reprezintă 43% din membrii desemnați de partid, urmate de cele care îl susțin pe domnul Simion (28%) și dna Lasconi (14%). Unele BEJ-uri au informat observatorii pe termen lung al LEOM ODIHR că rata demisiilor în rândul președinților și adjuncților selectați a crescut în comparație cu alegerile anterioare, explicată prin remunerarea scăzută și suprapunerea cu sărbătorilor de Paște.

¹⁹ Jumătate din remunerație va fi reținută în cazul absenței.

²⁰ Pentru aceste alegeri, 12.604 alegători sunt privați de dreptul la vot din cauza incapacității legale și 1.016 din cauza condamnărilor penale.

și continuă. AEP ține Registrul electoral, care se bazează pe date Direcțiile de Evidență a Persoanelor și de la alte instituții ale statului.²¹ Alegătorii își pot verifica datele de înregistrare online sau în persoană la birourile primăriei și la AEP și pot solicita corecții până pe 20 martie. Actualizările automate ale registrului electoral se fac până la 30 aprilie. Competitorii electorali au dreptul de a solicita extrase din registrul alegătorilor în scop de verificare.

În cadrul alegerilor prezidențiale, alegătorii își pot exprima votul la orice secție de votare din afara unității lor teritoriale, inclusiv în străinătate, fără a depune o cerere prealabilă.²² Votarea în afara țării are loc în ambasade, consulate și în alte amplasamente desemnate cu două zile înainte de ziua scrutinului.²³ Votul prin corespondență este și el disponibil pentru alegătorii din străinătate, cu condiția ca ei să fi trimis o cerere până la data de 20 martie.²⁴ Alegătorii cu mobilitate redusă pot solicita să voteze la domiciliu, cu ajutorul unei urne mobile sau pot vota la orice secție de votare care oferă acces. Pentru a preveni votarea de mai multe ori și pentru a facilita transmiterea rezultatelor preliminare, AEP folosește un *Sistem informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal* (SIMPV) în toate secțiile de votare, care verifică eligibilitatea votanților, înregistrează alegătorii care au votat, facilitează înregistrarea video a numărării voturilor și verifică consecvența aritmetică a proceselor verbale cu rezultatele, anterior depunerii. Începând cu 31 martie, AEP a raportat un total de 19.002.652 alegători înregistrați, inclusiv 1.004.188 cu reședința în străinătate. Femeile reprezintă 51,77% din alegătorii din țară.

VII. DREPTURILE ȘI ÎNREGISTRAREA CANDIDAȚILOR

Sunt eligibili să candideze cetățenii care au împlinit 35 de ani, care au drept de vot și care își au reședința permanentă în România.²⁵ Candidații pot fi nominalizați de partide politice sau coaliții politice, sau pot candida independent. Documentele de nominalizare, inclusiv cel puțin 200.000 de semnături de susținere ale alegătorilor, trebuie depuse la BEC până la data de 15 martie. Prin lege, votanții pot semna pentru a susține mai multe persoane nominalizate.

Contrar unei recomandări anterioare a ODIHR, legislația nu reglementează în mod cuprinzător procedura de colectare și verificare a semnăturilor, unii interlocutori LEOM ODIHR remarcând că acest lucru lasă loc unei aplicări inconsecvente de către BEC și unei utilizări abuzive de către candidați.²⁶ În baza Hotărârii CCR nr. 4/2019, care a stabilit că BEC nu are competența de a verifica autenticitatea semnăturilor depuse, BEC își limitează controlul la evaluarea conformității listelor de semnături cu cerințele formale, un aspect îngrijorător pentru câțiva dintre interlocutorii LEOM ODIHR. Acest proces nu a fost deschis observatorilor naționali, iar reprezentanților candidaților li s-a permis să observe doar verificarea semnăturilor depuse în susținerea propriei candidaturi. În două cazuri, BEC a sesizat Procuratura cu privire la nereguli suspectate, care a declarat că anchetele sunt într-un stadiu incipient.²⁷ Persoanelor nominalizate li se cere, de asemenea, să depună declarații de avere și declarații care să confirme că nu au colaborat cu Securitatea înainte de 1990.

²¹ Inclusiv Direcția pentru Evidență Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date, Direcția Generală Pașapoarte, Autoritatea Națională pentru Cetățenie și autoritățile municipale.

²² Se întocmesc liste electorale suplimentare pentru toți alegătorii din străinătate și pentru cei care votează în afara secțiilor lor de votare.

²³ OUG nr. 1/2025 a stabilit ora 21:00, ora Bucureștiului, ca oră uniformă de închidere a secțiilor de votare din străinătate. Dacă alegătorii stau la coadă la ora închiderii, prin lege, orice secție de votare poate prelungi votul cu până la trei ore.

²⁴ Aproximativ 6.200 de alegători au solicitat să voteze prin corespondență.

²⁵ Persoanele care dețin anumite funcții de serviciu public, cum ar fi judecătorii CCR, avocatul poporului, magistrații și membrii activi ai forțelor armate sau ai poliției, nu sunt eligibile pentru a candida decât dacă demisionează.

²⁶ O decizie BEC privind semnăturile de susținere definește unele aspecte specifice, cum ar fi șabloanele pentru strângerea și transmiterea semnăturilor, răspunderea celor care strâng semnături și prezența reprezentanților candidaților în timpul verificării.

²⁷ În Hotărârea 4/2019, CCR a decis că BEC nu are competența de a stabili dacă o listă de susținători a fost falsificată.

BEC a înregistrat 12 din cei 25 de potențiali candidați. Treisprezece candidaturi au fost respinse fie pe motiv de neîndeplinire a criteriilor cerute, fie că documentația depusă a fost incompletă. Dintre acestea, 11 au fost respinse din motive tehnice, în timp ce 2 cereri au fost respinse de BEC, în baza hotărârilor CCR, inclusiv a Hotărârii nr. 2 din 5 octombrie 2024, care prevedea că la momentul nominalizării candidații trebuie să îndeplinească cerințele reflectate în jurământul prezidențial, inclusiv respectarea Constituției și apărarea democrației.²⁸ CCR a primit 61 de contestații cu privire la înregistrarea a 11 candidaturi și respingerea a 8 persoane nominalizate. În toate cazurile, CCR a respins contestațiile și a menținut respectivele decizii ale BEC. Patru contestații suplimentare au fost considerate inadmisibile din cauza unor omisiuni de ordin procedural.

Pe 20 martie, un candidat s-a retras, lăsând 11 candidați pe buletinul de vot, inclusiv 2 femei.²⁹

VIII. CAMPANIA ELECTORALĂ

Perioada oficială de campanie a început pe 4 aprilie. Majoritatea candidaților au interacționat cu alegătorii în primul rând prin intermediul rețelelor de socializare și, într-o măsură mult mai mică prin afișe și pliante, precum și prin mitinguri ocazionale mai mari.³⁰ Unii candidați au demarat campania înainte de data oficială de începere, într-o perioadă care nu este supusă reglementărilor campaniei (a se vedea și Finanțarea campaniei). Până în prezent, discursul de campanie s-a concentrat în mare măsură pe anticorupție, identitatea națională și religioasă, valorile identificate ca fiind tradiționale și critica la adresa clasei politice, în special în ceea ce privește anularea alegerilor prezidențiale din 2024, oferind în același timp puține propuneri de politici concrete.

Legea pentru alegerea Președintelui României și Legea finanțelor politice garantează libertatea de opinie și de exprimare în timpul campaniei, precum și accesul egal al candidaților la mass-media, locurile și spațiile de campanie.³¹ Prevederile introduse prin OUG nr. 1/2025 și Decizia AEP nr. 9/2025, au lărgit definiția publicității politice pentru a include diverse forme de conținut online și promovare indirectă a candidaților, și au introdus cerințe sporite de etichetare a materialelor electorale scrise, audio, video și online.³² Mai mulți dintre interlocutorii LEOM ODIHR consideră că noile cerințe de etichetare sunt excesiv de împovăraătoare și pun la îndoială eficacitatea lor în a răspunde încălcărilor online, inclusiv manipulării coordonate a platformelor rețelelor de socializare. LEOM

²⁸ În cazul Diane Șoșoacă, BEC a respins nominalizarea pe motiv că CCR, prin Hotărârea nr. 2/2024, a stabilit că conduita și declarațiile candidatului sunt contrare principiilor și valorilor constituționale. În cazul lui Călin Georgescu, BEC a făcut referire la Hotărârea CCR nr. 32/2024, care a anulat alegerile prezidențiale din 2024 pe motiv că candidatul nu a respectat legea, încălcând obligația de a apăra democrația. BEC a conchis că nu poate stabili că același candidat îndeplinește acum condițiile cerute.

²⁹ Aceștia sunt Cristian-Vasile Terheș (PNCR), Elena-Valerina Lasconi (USR), George Crin Laurențiu Antonescu (Alianța Electorală România Înainte, A.RO), George-Nicolae Simion (AUR), John-Ion Banu-Muscel (independent), Marcela-Lavinia Șandru (Partidul Umanist Social Liberal, PUSL), Nicușor-Daniel Dan (independent), Petru-Daniel Funeriu (independent), Sebastian-Constantin Popescu (PNR), Silviu Predoiu (PLAN), Victor-Viorel Ponta (independent). La 10 aprilie, USR și-a anunțat sprijinul pentru domnul Dan în locul doamnei Lasconi. Pe 12 aprilie, în urma unei reclamații depuse de AUR, BEC a decis că USR trebuie să elimine toate materialele sale de campanie online, pe motiv că legea interzice partidelor să promoveze un alt candidat după termenul de retragere.

³⁰ Decizia CEB nr. 54D din 26 martie stabilește o listă detaliată a instrumentelor de campanie interzise, inclusiv vehicule, corturi, bannere, steaguri, ecrane, panouri publicitare și alte structuri care afișează sloganuri sau imagini.

³¹ Legislația interzice folosirea steagurilor României și a altor state naționale în scopuri de campanie, precum și discursurile instigatoare la ură și glorificarea criminalilor de război.

³² Decizia cere actorilor politici să eticheteze în mod clar fiecare material de campanie tipărit, difuzat sau online, ca publicitate politică, specificând sponsorul, dacă au fost utilizate tehnici de direcționare sau de distribuție, să confirme că au fost implicate doar surse legale de finanțare, să precizeze dacă materialul a fost plătit sau gratuit și să includă codul de identificare al agentului financiar. Materialele tipărite trebuie să indice și producătorul și tirajul. La 12 aprilie, la mai bine de o săptămână după începerea campaniei, AEP a emis [un ghid](#) interpretativ privind etichetarea materialelor de publicitate politică și propagandă electorală.

ODIHR a observat mai multe materiale de campanie, în principal online și la televizor, care nu respectau cerințele de etichetare.³³

Legislația include mecanisme de protecție limitate împotriva utilizării necorespunzătoare a resurselor administrative. Aceasta interzice utilizarea resurselor tehnice, financiare sau umane ale instituțiilor publice pentru a sprijini partidele politice sau candidații, precum și serviciile gratuite sau donațiile din partea organismelor publice. Cei aflați în poziții publice pot face campanie numai în nume personal și fără a utiliza resurse oficiale sau în exercitarea funcțiilor oficiale.

Cadrul de reglementare pentru campania online este guvernat în primul rând de DSA, care solicită platformelor online foarte mari (VLOP-uri) să evalueze riscurile oricăror efecte negative reale sau previzibile asupra discursului civic, proceselor electorale și securității publice care decurg din operațiunile lor.³⁴ În plus, în martie 2024, a fost adoptată Legea 50/2024 pentru punerea în aplicare a DSA la nivel național, în timp ce în ianuarie 2025, OUG nr. 1/2025 a introdus prevederi suplimentare care se aplică și campaniilor online. Înainte de începerea campaniei oficiale, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), acționând pe baza sesizărilor, a răspuns unor presupuse încălcări legate de conținut audiovizual online, inclusiv de materiale postate de persoane fizice pe platformele de socializare. Unele ordine de eliminare au fost criticate de organizațiile pentru libertatea presei deoarece ar putea încălca libertatea de exprimare, exprimându-se îngrijorări că CNA și-ar fi depășit mandatul.³⁵

La 26 martie, BEC a înființat Echipa Lucrări Campanie Online cu scopul de a gestiona plângerile privind încălcările din campania online și pentru a instrui VLOP-urile să elimine conținutul ilegal. Unii dintre interlocutorii LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la mandatul limitat al BEC și au pus sub semnul întrebării capacitatea acestuia de a detecta influențe străine și conturi neautentice. Orice cetățean poate depune plângeri online, inclusiv anonim. Echipa Lucrări Campanie Online funcționează 24 de ore din 24 și este format din reprezentanți ai BEC, AEP, Directoratul Național de Securitate Cibernetică, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Consiliul Național al Audiovizualului și ANCOM. Echipa examinează plângerile și întocmește dosarele privind presupusele încălcări. Pe baza acestor dosare, BEC poate respinge plângerea, poate trimite cazul la poliție sau poate instrui VLOP, prin intermediul AEP, să elimine conținutul. Conform deciziei BEC nr. 54D, VLOP-urile au la dispoziție cinci ore pentru a se conforma sesizărilor, în conformitate cu procesul stabilit de DSA.³⁶ Echipa Lucrări Campanie Online nu are competențe în monitorizarea proactivă a platformelor online.

Până pe 14 aprilie, BEC publicase 248 decizii legate de încălcări ale campaniei pe platformele de socializare, ducând la 178 de ordine de eliminare a 629 de postări, în principal din cauza lipsei etichetării, așa cum prevede Hotărârea AEP nr. 9/2025. Toate deciziile aferente sunt publicate online, dar ședințele BEC de luare a deciziilor nu sunt publice, un aspect îngrijorător pentru unii interlocutori

³³ Unele postări observate ale unui număr de cinci candidați la președinție și ale unui partid nu aveau etichetarea necesară la prima publicare. Anumite transmisii video în direct au omis la început menționarea declinării verbale obligatorii a răspunderii. În alte cazuri, etichetarea nu a respectat cerințele de formatare.

³⁴ VLOP-urile sunt platforme care sunt utilizate lunar de cel puțin 10% din populația UE (adică 45 de milioane de persoane). Principalele VLOP din România sunt Facebook și TikTok, cu un număr mai mic de persoane care folosesc Instagram și X. Rapoartele de transparență ale VLOP-urilor în baza DSA sunt publicate de [Comisia Europeană](#), cele mai recente rapoarte ale Meta și X acoperind perioada până la 30 septembrie 2024, iar TikTok până la 31 decembrie 2024.

³⁵ A se vedea un [comunicat de presă](#) al ActiveWatch din 1 aprilie, în care ONG-ul media a criticat public CNA pentru că și-a depășit mandatul prin încercarea de a reglementa tot conținutul video online, avertizând că o astfel de abordare riscă să ducă la cenzură.

³⁶ Anterior, în februarie 2025 Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) a înființat un grup de lucru care reunește organizațiile societății civile, VLOP-urile și autoritățile de stat pentru a coordona punerea în aplicare a reglementărilor DSA. În perioada campaniei, pe lângă procesele interne ale VLOP-urilor, mai multe organizații ale societății civile, inclusiv Funky Citizens, ActiveWatch și Expert Forum, au început să identifice dezinformarea online.

ai LEOM ODIHR care au observat că lipsa ședințelor deschise și unele eliminări de conținut, văzute ca disproporționate, au dus la percepția acestora ca cenzură.³⁷

Misiunea LEOM ODIHR monitorizează campania electorală pe rețelele de socializare pentru o evaluare calitativă a discursului și a tonului.³⁸

IX. FINANȚAREA CAMPANIEI

Finanțarea campaniei este reglementată de Legea finanțelor politice, completată de reglementări ale AEP. Reglementările privind finanțarea campaniei sunt aplicabile și activităților online. Cadrul legal legat de finanțarea campaniei a rămas neschimbat de la ultimele alegeri, lăsând nerezolvate majoritatea recomandărilor ODIHR anterioare, inclusiv cele legate de consolidarea responsabilității finanțării campaniei prin mecanisme îmbunătățite de raportare și supraveghere.

Partidele politice sunt eligibile pentru a primi finanțare de la stat, pe baza voturilor obținute la alegerile parlamentare și locale.³⁹ Campaniile prezidențiale pot fi finanțate de partidele politice, inclusiv din fondurile lor publice, precum și din resursele proprii ale candidaților, împrumuturi și donații individuale în limitele stabilite.⁴⁰ Companiile private pot dona partidelor politice, dar nu și candidaților la președinție. Pentru viitoarele alegeri, plafonul contribuțiilor la campanie este stabilit la 81 de milioane de lei (aproximativ 16,2 milioane de euro) per candidat.⁴¹ Candidații la președinție sunt eligibili pentru rambursarea cheltuielilor de campanie până la același plafon dacă obțin cel puțin trei la sută din voturile valide.

În luna precedentă începerii oficiale a campaniei, majoritatea partidelor politice și candidaților la președinție au avut cheltuieli de publicitate. Conform datelor disponibile publicului, platformele rețelilor de socializare aparținând Meta au raportat cheltuieli de publicitate politică pentru luna martie în valoare totală de aproximativ 2,5 milioane lei (circa 508.000 Euro).⁴² Reglementările privind finanțarea campaniei se aplică doar perioadei oficiale de campanie, începând cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. Mai mulți interlocutori LEOM ODIHR au remarcat că acest lucru poate facilita eludarea limitelor de cheltuieli și a cerințelor de transparență, deoarece un număr de candidați au făcut campanie înainte de începerea perioadei oficiale de campanie.

Competitorii trebuie să deschidă un cont bancar dedicat, pentru toate fondurile legate de campanie, și să raporteze contribuțiile și cheltuielile campaniei, inclusiv cele online, către AEP în termen de trei zile de la fiecare tranzacție. Deși nu este obligată prin lege să facă acest lucru, AEP a început să publice date raportate privind contribuțiile și cheltuielile de campanie pe 11 aprilie. Rapoartele financiare finale trebuie depuse în termen de 30 de zile după ziua alegerilor. AEP analizează conformitatea și publică rapoartele finale cu concluzii, în termen de alte 60 de zile. În cazul unor nereguli suspectate,

³⁷ A se vedea [răspunsul](#) Asociației pentru Tehnologie și Internet (ApTI) la unele ordine de eliminare ale BEC.

³⁸ La 3 aprilie, LEOM ODIHR a început monitorizarea campaniei pe rețelele de socializare. Analiza include un eșantion din conturile a peste 60 de competitori, autorități și influenceri, ale căror activități sunt urmărite pe Facebook, TikTok, Instagram și X.

³⁹ Potrivit Departamentului pentru Controlul Partidelor Politice și Finanțarea Campaniilor Electorale al AEP, în [Raportul](#) său anual pentru anul 2024, partidele politice au primit un total de 382,4 milioane lei (aproximativ 76,4 milioane euro) de la bugetul de stat. Principalii trei beneficiari ai subvențiilor publice au fost PSD (152,9 milioane lei), PNL (122 milioane lei) și USR (65,2 milioane lei).

⁴⁰ Sunt interzise donații din partea entităților străine, sindicatelor, organizațiilor religioase, instituțiilor publice și din partea societăților comerciale deținute de stat.

⁴¹ 1 Leu (RON) = 0,20 Euro (EUR).

⁴² Conform [Meta Ad Library](#), în martie, majoritatea partidelor politice și candidaților independenți au avut costuri de publicitate. Din acestea, domnul Dan a reprezentat aproape 950.000 lei (190.000 euro), urmat de domnul Antonescu cu 685.000 lei (137.000 euro). Persoanele de seamă, inclusiv liderii de partid, și alții afiliați la partide, au cheltuit aproximativ 905.000 lei (aproximativ 181.000 euro), din care 225.790 lei (aproximativ 45.160 euro) au fost cheltuiți de domnul Ponta și 111.726 lei (aproximativ 22.445 euro) de către domnul Simion. .

AEP poate solicita clarificări autorităților publice relevante sau instituțiilor bancare. În cazul în care este constatată nerespectarea, AEP poate impune sancțiuni administrative sau poate transfera cazul în scopul urmăririi penale. Cu toate acestea, nu este mandată să verifice veridicitatea cifrelor raportate dincolo de documentația justificativă furnizată, care, potrivit mai multor interlocutori LEOM ODIHR, poate permite o activitate financiară dezvăluită incorect.

X. MASS-MEDIA

Peisajul mediatic este divers, cu numeroase televiziuni, posturi de radio și portaluri de știri online publice și private. Televiziunea rămâne principala sursă de informare politică, consumul media online fiind la un nivel comparabil. Cercetări recente arată o scădere generală a încrederii în știri pe toate platformele.⁴³ În timp ce mediul este în general considerat propice pentru libertatea presei, mulți interlocutori LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la lipsa de transparență în finanțarea presei, observând că finanțarea extinsă a conținutului media de către partide subminează independența jurnalistică, contribuie la autocenzură și facilitează clientelismul între partidele politice și mass-media.⁴⁴ În ultimii ani, au existat mai multe atacuri și presiuni la adresa jurnaliștilor, inclusiv campanii de denigrare și cazuri de supraveghere.⁴⁵

Constituția garantează libertatea de exprimare și dreptul la informare și interzice cenzura. Defăimarea este dezincriminată. *Codul penal* și *Legea privind securitatea și apărarea cibernetică a României* definesc dezinformarea drept infracțiune atunci când subminează securitatea națională sau democrația. *Legea Audiovizualului* și *Codul de reglementare a conținutului audiovizual* stabilesc cadrul legal și regulile de funcționare a emisiunilor de radio și televiziune, inclusiv supravegherea, monitorizarea și sancționarea de către autoritatea de reglementare a mass-media, CNA-ul. Radiodifuzorii trebuie să asigure o acoperire echitabilă, echilibrată și imparțială a campaniei, iar atât radiodifuzorii publici, cât și cei privați, trebuie să ofere acces egal și gratuit la timpul de antenă tuturor candidaților la președinție.⁴⁶ Pe 26 februarie, CNA a adoptat un regulament pentru reflectarea campaniei prezidențiale.⁴⁷ Conform acestui regulament, acoperirea campaniei este permisă în trei tipuri de programe: promovare electorală, dezbateri electorale și programe informative – fiecare supunându-se unor cerințe diferite de etichetare.⁴⁸

CNA monitorizează modul în care radiodifuzorii respectă cerințele privind reflectarea campaniei prin analizarea datelor furnizate de radiodifuzori.⁴⁹ Consiliul poate decide sancțiuni pe baza propriilor sale

⁴³ A se vedea [2023 Media & News Eurobarometer Survey](#) al UE și [Digital News Report 2024](#) al Reuters Institute.

⁴⁴ [Rezoluția](#) 2466 (2022) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei afirmă că „folosirea fondurilor publice de către partidele politice pentru a finanța mass-media și pentru a influența conținutul acestora pe baza unor contracte secrete este de maximă îngrijorare”.

⁴⁵ [CoE Safety of Journalist Platform](#) menționează două atacuri la adresa jurnaliștilor în 2025. Comitetul de Protecție a Jurnaliștilor (CPJ) și alte șase organizații pentru libertatea presei și-au exprimat îngrijorarea cu privire la un caz recent de [supraveghere](#) implicând un jurnalist. Într-un [caz](#) separat, un jurnalist de investigație și lector universitar a fost ținta unei campanii de denigrare începând cu 2022.

⁴⁶ CNA [a înregistrat](#) 230 de radiodifuzori care intenționează să reflecte alegerile. Candidații care doresc timp de antenă pe canale private trebuie să contacteze direct radiodifuzorii, care apoi trimit calendarul programelor la CNA.

⁴⁷ [Decizia CNA nr. 86/2025](#) reiterează că radiodifuzorii privați trebuie să ofere timp de antenă proporțional cu alocările făcute de radiodifuzorii publici. În perioada campaniei, postul public Televiziunea Română (TVR) alocă zilnic câte două minute de promovare electorală gratuită fiecărui candidat, pentru un total de 30 de minute per candidat. Partidele politice, coalițiile și organizațiile minorităților naționale care susțin candidații pot achiziționa timp de antenă de la radiodifuzori privați.

⁴⁸ Programele de promovare electorală și dezbateri electorale trebuie să fie clar indicate ca atare. Spoturile cu publicitate electorală nu pot depăși 30 de secunde fiecare și trebuie să fie disponibile tuturor candidaților în condiții egale. Programele de promovare electorală și spoturile publicitare trebuie să fie etichetate, conform OUG nr. 1/2025.

⁴⁹ Radiodifuzorii trebuie să depună rapoarte săptămânale în care să indice numărul de minute alocate fiecărui candidat în emisiunile de știri și numărul de apariții în dezbateri, care vor fi verificate de unitatea de monitorizare a CNA.

monitorizări sau în urma sesizărilor. Conform legii, sancțiunile impuse pentru încălcarea regulilor campaniei electorale sunt mai mici decât cele pentru alte infracțiuni și nu iau în considerare încălcările repetate din partea aceluiași canal de presă în baza altor temeuri. De la începutul perioadei de campanie, CNA nu a informat publicul cu privire la nicio reclamație privind conținutul electoral și a emis o sancțiune legată de publicarea unui sondaj de opinie publică cu etichetare înșelătoare. Unii interlocutori LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la capacitatea limitată de supraveghere a CNA și un mecanism de sancționare inefficient, amenzile fiind considerate prea mici pentru a fi descurajante.

Pe 4 aprilie, LEOM ODIHR a început monitorizarea sa calitativă și cantitativă a șase canale de televiziune.⁵⁰

XI. PARTICIPAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Conform datelor recensământului, cetățenii care nu aparțin etniei majoritare constituie peste 10% din populație, cele mai mari grupuri minoritare fiind maghiarii (6%) și romii (3,4%). Constituția garantează drepturile minorităților naționale, inclusiv dreptul la reprezentare politică și utilizarea limbilor minoritare în educație și în comunicarea cu autoritățile locale, acolo unde peste 20% din populație folosește limba.⁵¹ Douăzeci de grupuri etnice au garantat câte un loc fiecare în Camera Deputaților, reprezentanții lor fiind aleși fără a fi condiționați de pragul electoral aplicat partidelor politice.

Cadrul legal nu impune în mod specific furnizarea de materiale electorale sau educația alegătorilor în limbile minorităților, iar AEP a informat că astfel de materiale nu vor fi puse la dispoziție pentru viitorul scrutin. Niciun candidat aparținând minorităților naționale nu candidează în cadrul acestor alegeri. RMDSZ/UDMR face campanie activă în limba maghiară pentru candidatul guvernului de coaliție, care este susținut și de toate celelalte partide ale minorităților. În ciuda eforturilor de a răspunde discriminării, inclusiv legislației din 2021 care interzice „antițigănistul”, romii continuă să fie subreprezențați în viața publică și politică. Mai mulți interlocutori LEOM ODIHR și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că comunitățile de romi se confruntă cu acces limitat la serviciile publice, precum și cu o lipsă a documentelor personale, ceea ce le poate împiedica efectiv să își exercite dreptul la vot.

XII. SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ELECTORALE

Reclamațiile și contestațiile sunt soluționate atât de birourile electorale, cât și de autoritățile judiciare. Reclamațiile privind deciziile sau lipsa acțiunii birourilor electorale pot fi depuse la respectivele birouri și pot fi contestate la biroul de rang superior următor. Conform OUG 1/2025, BEC este responsabil cu gestionarea reclamațiilor ce au ca obiect încălcări legate de VLOP-uri, și trebuie să emită o decizie în aceeași zi. Plângerile împotriva deciziilor AEP cu privire la încălcările prevederilor legate de finanțarea campaniei pot fi depuse la Curtea de Apel relevantă, ale cărei hotărâri pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție. Plângerile privind încălcarea prevederilor legate de campanie pot fi depuse la BEJ-uri, deciziile acestora putând fi atacate la BEC, în timp ce aspectele de obstrucționare a campaniei pot fi aduse în fața CCR. Legea stabilește o procedură rapidă, impunând ca deciziile și contestațiile să fie soluționate în termen de una până la trei zile.

În timp ce legislația sugerează că majoritatea deciziilor BEC sunt definitive, CCR își interpretează competența ca fiind de ultimă instanță în cazurile în care nu există niciun alt remediu, acoperind toate

⁵⁰ Radiodifuzorul public *TVR1* și cei privați *ProTV*, *Digi24 TV*, *Romania TV*, *Antena 3 CNN*, *Realitatea Plus TV*.

⁵¹ În plus, România a ratificat [Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale](#) a Consiliului Europei.

etapele procesului electoral.⁵² De asemenea, CCR supraveghează conformitatea procesului electoral cu prevederile statutare și constituționale și confirmă rezultatele alegerilor. În plus, este competentă să soluționeze plângerile legate de înregistrarea candidaților și contestarea rezultatelor alegerilor.

Până la 14 aprilie, BEC a primit 12 plângeri privind componența birourilor electorale, toate respinse, precum și 263 plângeri legate de campania pe VLOP-uri. Opt dintre aceste decizii BEC au fost contestate la Curtea de Apel București, care a menținut două dintre ele, în timp ce celelalte șase sunt încă pe rol. Birourile de rang inferior au publicat 26 de hotărâri de soluționare a plângerilor și contestațiilor, în principal legate de desemnarea BESV-urilor. În general, majoritatea interlocutorilor LEOM ODIHR și-au exprimat încrederea în eficiența sistemului de soluționare a litigiilor și în imparțialitatea organelor de soluționare; cu toate acestea, unii și-au exprimat îngrijorarea cu privire la soluționarea de către BEC a plângerilor legate de campania online.

XIII. OBSERVAREA ALEGERILOR

Legea prevede atât observarea de către cetățeni, cât și de către observatori internaționali. Aceasta permite observarea procedurilor din ziua scrutinului și a anumitor aspecte ale votului prin corespondență, dar nu reglementează accesul la alte etape ale procesului electoral. Pentru a fi acreditate, organizațiile trebuie să demonstreze angajamentul în promovarea democrației și să fie înființate legal cu cel puțin șase luni înainte de ziua alegerilor. Partidele politice și coalițiile care au nominalizat candidați, dar care nu au reprezentanți în BESV-uri pot delega reprezentanți pentru a observa procedurile din ziua alegerilor.⁵³ Acest drept nu este extins și candidaților independenți.

În ciuda limitărilor operaționale și financiare raportate legate de numărul de scrutine organizate în 2024, precum și de evoluțiile internaționale, cea mai mare coaliție de observatori naționali, *VotCorect* intenționează să trimită observatori în ziua alegerilor și să opereze o linie telefonică pentru cetățeni. Alte organizații, dintre care unele trimit și observatori, se concentrează pe aspecte specifice ale procesului, *Transparency International România* monitorizând finanțarea campaniei și partidelor, iar *Funky Citizens* concentrându-se în primul rând pe mediul online și pe cadrul legal.

XIV. ACTIVITĂȚI LEOM ODIHR

Misiunea de observare limitată a alegerilor a ODIHR s-a deschis oficial la București cu o conferință de presă pe 25 martie. Aceasta a ținut legătura în mod regulat cu AEP, BEC, Ministerul Afacerilor Externe și alți oficiali de stat la nivel înalt, precum și cu candidații și alți reprezentanți ai partidelor politice, mass-media, societatea civilă și cu membri ai comunității diplomatice și internaționale.

Adunarea Parlamentară a OSCE (AP OSCE) și-a anunțat intenția de a trimite o delegație de observatori.

*Versiunea în limba engleză a acestui raport este singurul document oficial.
Este disponibilă și traducerea în limba română, ca document neoficial.*

⁵² A se vedea Hotărârea 66/2019 a CCR din 1 octombrie 2019, paragrafele 22 și 23. Printre excepțiile de la caracterul definitiv general al hotărârilor BEC, se numără cele referitoare la înființarea birourilor electorale și a coalițiilor preelectorale, care, potrivit legii, pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și deciziile BEC privind reclamațiile legate de încălcări ce au loc în campania online, care, în baza OUG nr. 1/2025, pot fi atacate la Curtea de Apel București.

⁵³ AEP acreditează observatori naționali și internaționali, precum și presa străină, în timp ce agenții partidelor politice sunt acreditați de BEJ-uri.